

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола Афанасьєв

Микола АФАНАСЬЄВ

Ораторська майстерність та спічрайтинг

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
Спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Завідувач кафедри філософії та політології

Олег КУЗЬ

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри філософії та політології
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробники:

Кузь О. М., д.філос.н., проф. кафедри філософії та політології
Поліщук О. О., к.політ.н., викл. кафедри філософії та політології
Потоцька Ю. І., к.філос.н., доц. кафедри філософії та політології

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

«Ораторська майстерність та спічрайтинг» – синтетична дисципліна про переконання словом, майстерність мовлення. Ця майстерність пов'язана як з усною промовою, так і з текстовим повідомленням. Ораторське мистецтво, риторика, красномовство завжди посідали значне місце в класичних наукових традиціях. Їх формування співпадає з періодами найбільшого розквіту культури. Риторика має традиційні зв'язки з філософією, логікою, політикою, юриспруденцією, філологією. В класичних риторичних традиціях відзначається, що підготовка тексту потребує ретельної праці, вона не повинна здійснюватись у відриві від наукової істини та етики; успішна імпровізація можлива тільки завдяки глибоким знанням і багатому досвіду. Промову потрібно здійснювати не для того, щоб вразити, а для того, щоб досягти розуміння.

Риторичне знання є затребуваним і в сучасних соціокультурних умовах. Водночас із становленням сучасного постіндустріального суспільства, для якого інформація є найголовнішим ресурсом, у якому з'являються нові інформаційні технології, відбувається формування нового наукового мислення, філософії комунікації. Дискурс, ситуативна промова, процеси розуміння аналізуються сучасною риторикою (*rhethorica nova*), яка з'являється завдяки розвитку лінгвістичної філософії, лінгвістики, теорії масової комунікації в сучасній культурі.

Програма дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» відповідає навчальному плану підготовки бакалаврів із спеціальності «міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Вивчення дисципліни є важливим з огляду на її практичну спрямованість. Засвоєння законів, принципів та настанов ораторського мистецтва є надзвичайно важливим з огляду на специфіку підготовки бакалаврів у галузі міжнародних відносин (публічної дипломатії, міжнародного регіонознавства, міжнародно-політичного аналізу). Дисципліна дозволяє адаптувати студентів до практичної діяльності у сфері міжнародно-політичного аналізу (консультування), публічної дипломатії, аналізу регіональної соціально-політичної ситуації, одним з важливих завдань якої може стати розробка усних промов, презентацій, текстів виступів громадського діяча, політичного лідера, підготовка самого замовника до проголошення спічу. Наявність у майбутніх бакалаврів з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій знань у сфері підготовки, написання та техніки проголошення промов забезпечить більшу ефективність їхньої діяльності, яка переважно буде пов'язана із досягненням особистих та суспільно значущих цілей у публічній сфері. Уміння апелювати до свідомості та емоційної сфери громадян, виборців, споживачів, представників різноманітних соціальних страт засобами мовлення та невербальної комунікації може стати запорукою реалізації стратегії громадсько-політичного та соціально-економічного успіху.

Метою викладання навчальної дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» є формування знань про основи ораторського мистецтва, особливості впливу однієї людини на іншу, допомога студентам в опануванні навичок публічного красномовства.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів певних вмінь і навичок, які є частиною загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Компоненти вказаних компетентностей репрезентуються як здатність до засвоєння основ загальної духовної культури і, перш за все, – культури мислення та мовлення; як спроможність до публічних промов, полеміки, дебатів; як уміння продукувати тексти академічного, професійного, соціально-політичного спрямування.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	1

Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Філософія	Міжнародні відносини та світова політика
Українська мова (за професійним спрямуванням)	Дипломатична діяльність
Суспільні комунікації	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).</p>	<p>Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.</p> <p>Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.</p> <p>Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретична риторика

Тема 1. Ораторська майстерність та спічрайтинг як навчальна дисципліна

Що таке ораторське мистецтво? Розрізнення риторики, ораторського мистецтва, красномовства та мистецтва мовлення. Наука чи мистецтво? Мова і мовлення, слово і предмет. Логіко-гносеологічна функція. Світоглядні та комунікаційні функції.

Давньогрецька риторика. Класична риторика. Сучасна риторика: загальне і особливе. Поняття комунікації. Лінгвістична прагматика. Поняття дискурсу. Основні фактори мовленнєвої комунікації: комунікативна мета, адресат, позиція автора і спостерігача, тема, жанр. Введення в аналіз дискурсу. Поняття мовних стратегій і тактик. Інтертекстуальність у сучасних текстах. Поняття ідеологем. Загальні особливості тоталітарного дискурсу.

Спічрайтинг: поняття, структура, функції. Спічрайтинг як специфічна PR-технологія.

Поняття спічрайтерського тексту. Оратор і текст. Поведінка оратора і аудиторії. Функції

спічрайтера.

Закони риторики. Концептуальний закон як винайдення задуму, ідеї (створення концепції). Концепція як першооснова мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Закон моделювання аудиторії. Стратегічний закон. Тактичний закон. Аргументація і активізація мислення та почуттєво-емоційної діяльності аудиторії як складові цього закону. Мовленнєвий закон. Закон ефективної комунікації. Феномен «ораторського шоку». Системно-аналітичний закон.

Тема 2. Класичний риторичний канон та його основні етапи

Роди та види ораторського мистецтва. Основні форми ораторського монологу: соціально-політичне красномовство, парламентське красномовство, академічне, соціально-побутове, судове, лекційно-пропагандистське, дипломатичне, військове, торговельне (рекламне), церковно-богословське (гомілетика).

Задум, ідея, концепція промови. Інвенція класичної риторики. Тема, її вибір. Композиція промови. Основні частини промови (вступ, виклад, висновки), їх характеристика. Типи висновків, доцільність їх застосування. Елокуція та орнамента. Елоквенція. Стилїстика. Стилї усної і писемної форм мови. Акція як складова риторики. Образ оратора. Вимоги до оратора. Зв'язки оратора з аудиторією (звуковий, візуальний та ін.).

Логос як категорія класичної риторики. Логічність як основна ознака промови і тексту. Етос як моральний принцип. Риторика як моральність оратора. Риторика і демагогія, порожня балаканина. Пафос як інтелектуальна, вольова, емоційна переконаність промовця. Три категорії риторики як три наукові критерії, фільтри для промов: істинності (логос), щирості (етос), відповідності мовної поведінки (пафос). Топос як опорна точка певної теми.

Тема 3. Взаємодія оратора та аудиторії

Функції оратора. Вимоги до оратора. Індивідуально-психологічні якості та мовні типи оратора. Фази та етапи діяльності оратора.

Поняття «аудиторія» та її ознаки: соціально-демографічні, індивідуально-особистісні, соціально-психологічні, формально-ситуативні. Характеристика мотивів діяльності аудиторії: матеріальних, духовних (інтелектуальних, естетичних, моральних). Фази стану уваги аудиторії. Увага як складова психологічної характеристики аудиторії, її види та властивості. Суб'єктивні та об'єктивні перешкоди контакту аудиторії та оратора та способи їх подолання. Подолання психологічних бар'єрів в аудиторії. Типи аудиторії за ставленням до оратора або промови.

Тема 4. Стратегія і тактика оратора

Стратегія оратора, її місце і значення в діяльності оратора. Структура й етапи побудови стратегії. Зміст роботи оратора по розробці концепції, завдання й надзавдання промови. Побудова тези виступу. Тактичні помилки, шляхи їх усунення.

Тактика оратора. Головні елементи тактики. Визначення принципів, способів, прийомів тактики. Прийоми викладення інформації в промові оратора. Засоби активізації слухачів як прояв тактики оратора. Особливості способів реалізації стратегії у тактиці виступу. Тактичні помилки, шляхи їх усунення. Виправдання. Метушливість. Монотонність. Відсутність пауз. Монологічність. Невдале завершення.

Тема 5. Аргументація в публічному виступі

Формально-логічні закони мислення. Методи викладу матеріалу: дедуктивний, індуктивний, аналогічний, стадійний, концентричний. Доказ як форма мислення. Сутність й структура логіко-мовленнєвого доказу.

Правила й помилки висунення тези. Теза. Аргументація. Демонстрація. Правила

доказу. Правила по відношенню до тези, аргументів, демонстрації. Помилки висунення тези, аргументації та демонстрації. Методи доведення.

Правила добору аргументів. Правила й помилки демонстрації. Теза і аргумент як основні категорії диспозиції. Демонстрація. Види та засоби аргументації. Логічна аргументація: закони тотожності, суперечності, виключення третього, достатньої підстави. Логічні помилки. Традиція, авторитет, інтуїція, віра, здоровий глузд, смак та інші засоби аргументації.

Спростування. Способи спростування. План промови, види планів. Композиція промови. Основні частини промови (вступ, виклад, висновки), їх характеристика. Типи висновків, доцільність їх застосування.

Тема 6. Культура і стиль мови

Загальні ознаки мовної культури оратора. Поняття «культура мови». Характеристика мовленнєвого закону. Загальні ознаки мовної культури оратора.

Образність мови: засоби її створення. Стилістичні фігури. Види тропів та фігур. Фігури слова і фігури мовлення. Анафора, антитеза, літота, метафора, риторичне питання, літота, синекдоха, метонімія, алітерація, асонанс, гіпербола, епітет і т. ін. Інші мовні засоби виразності: фразеологічні одиниці, крилаті слова, анаграма, наслідування, цитати, афоризми, прислів'я, мистецтво звукопису. Риторичний аналіз промови. Самоаналіз (синтетична та аналітична оцінки). Критерії культури мови, мовні помилки.

Поняття «стиль публічного виступу». Види стилів. Умови вибору стилю промови. Індивідуальний стиль оратора, проблеми його створення і шляхи оволодіння ним.

Тема 7. Техніка мовлення

Поняття й категорії техніки мовлення. Характеристика голосу як інструменту оратора. Інтонаційно-виразні прийоми, їх місце й специфіка в переконанні аудиторії.

Логіко-інтонаційні принципи промови. Міміка та жести. Мовні ноти: призначення, зміст. Правила роботи з мовними нотами.

Змістовий модуль 2. Практична риторика

Тема 8. Полемічна майстерність

Полеміка як форма ораторського мистецтва: сутність, принципи, прийоми. Культура полеміки. Спор. Форма проведення спору. Усні та письмові спори. Спори організовані й неорганізовані. Повага до опонента. Основні вимоги культури спору: предмет спору, визначення позицій полемістів, правильне оперування поняттями в спорі, уміння переконувати.

Види полемічних «хитрощів» у полеміці. Дозволені і недозволені хитрощі в дискусії. Ставка на оманливий сором. Підмазування аргументів. Посилання на вік, освіту, положення. Заведення розмови в бік. Переведення дискусії на протиріччя між словом і ділом. Самовпевнений тон. Насмішка, різка негативна оцінка висловлених суджень, образлива репліка і т. ін.

Характеристика запитань і відповідей у полеміці. Види запитань і відповідей. Класифікація запитань. Уточнюючі і доповнюючі запитання. Прості й складні. Коректні і некоректні запитання. Доброзичливі й недоброзичливі. Гострі запитання.

Тема 9. Промова

Мета публічного виступу. Подія та повідомлення. Промова. Типологія красномовства. Основні види красномовства. Ділове красномовство, його структура і мовні ознаки. Етапи ділового спілкування. Академічне красномовство, його специфіка та основні форми. Судове

красномовство. Політичне, дипломатичне, військове красномовство. Духовна промова, її специфіка. Побутове спілкування. Мовний етикет.

Монологи та діалоги. Діалогічне красномовство. Похвальне (епідектичне) красномовство. Еристика (дебати, полеміка, диспут). Інформаційна, спеціальна промова. Протокольна, траурна, урочиста промови як різновиди спеціальної промови. Неформальна промова. Самопрезентація як жанр.

Типи мовлення: монолог, діалог, полілог, монолог з елементами діалогізації. Види публічних виступів за умовами виголошення, за змістом та психологічними мотивами. Зв'язок між типами мовлення і видами публічних виступів. Поняття про дебати, дискусію, полеміку, мітингову та суспільно-політичну промову тощо. Типи мовлення і види виступів відповідно до сфер спілкування: політика, економіка, бізнес, культура, адміністрування тощо.

Тема 10. Написання публічної промови

Вступ як засіб встановлення контакту з аудиторією. Основна частина як уособлення суті промови. Підсумок промови.

Моделі основної частини: демонстративна, інформаційна, урочиста, така, що переконує. Особливості синтаксису промови.

Умови ефективності ілюстративних матеріалів. Правила здійснення коментарів до візуальних матеріалів.

Тема 11. Специфічні риси політичного спічрайтингу

Промова як засіб ідентифікації, взаємного визнання кандидатом та виборцями спільності цілей та намірів. Лексика публічної промови. Політичні метафори як основа політичної риторики. Основні стратегії й тактики політичного дискурсу. Подолання когнітивного дисонансу. Невербальні засоби комунікації: їх роль у досягненні мети промови. Жести. Міміка. Зовнішній вигляд оратора.

Психологічні засади спічрайтингу. Увага, пам'ять, інтерес, рівні сприйняття інформації як психологічні чинники та їх урахування при написанні та виголошенні промови. Соціологічні засади спічрайтингу. Соціологічні чинники забезпечення ефективного мовленнєвого впливу: вік, стать, професія, мова, віросповідання, місце проживання, національна приналежність тощо. Етика публічного виступу.

Тема 12. Дипломатичне красномовство

Феномен дипломатичної комунікації. Специфіка дипломатичної мови. Дипломатичні поняття і категорії. Дипломатична промова.

Мова дипломатичних документів: стандарти та традиції. Різновиди дипломатичних документів. Дипломатичне листування і дипломатичні угоди. Дипломатичний спічрайтинг.

Тема 13. Прес-конференція як різновид спічрайтерської діяльності

Поняття прес-конференції. Етапи організації. Фактори, що визначають бажаність проведення прес-конференції. Розробка програми прес-конференції. Визначення кола запрошених. Підготовка опорних матеріалів до прес-конференції. Зручність наочного матеріалу. Структура брошури.

Місце оратора на прес-конференції. Жести та міміка, що є небажаними для використання оратором. Визначення оптимального часу для закінчення прес-конференції.

Активний характер успішного діалогу. Інтерпретація зауважень опонента. Використання опорних фраз. Використання логічної дифузії.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» використовується своєрідний «мікс» дидактичних традицій та інновацій: від консервативних, академічних методик інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості до трансформативно-феноменологічних, пошукових підходів щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, семінари-дискусії, кейс-стаді, дебати, імітації тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Порядок оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою» ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати залік, – 60 балів);

підсумковий / семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового диференційованого заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на семінарських заняттях.

Поточний контроль успішності навчання студентів з дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» та рівня сформованості у них очікуваних компетентностей, здійснюється у таких формах: робота на лекційних заняттях; участь в обговоренні питань на семінарських заняттях; перевірка есе за заданою тематикою; підготовка аналітичного повідомлення; проведення експрес-опитування; участь у дебатах (полеміці); проведення письмової контрольної роботи.

Поточний контроль успішності навчання у формі роботи на лекційних заняттях здійснюється на кожному лекційному занятті, усно. Поточний контроль успішності навчання у формі участі у дискусії та обговоренні питань семінарських занять здійснюється на усіх семінарських заняттях, усно; у формі дебатів, підготовки реферативного повідомлення, експрес-опитування – чотири рази за семестр, усно.

Контроль успішності навчання у формі презентації есе за погодженою тематикою здійснюється 2 рази за семестр, захист проводиться на семінарських заняттях в усній формі з наданням письмового тексту. Поточний контроль успішності навчання у формі проведення письмової контрольної роботи здійснюється на лекційному занятті – 2 рази за семестр.

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання студентів із навчальної дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» спрямовані на стимулювання їх систематичної поточної навчальної та самостійної роботи, на підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між студентами у навчанні, на виявлення і розвиток їхніх творчих і дослідницьких здібностей. Мінімумально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60.

Підсумковий контроль успішності навчання студентів з дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» та рівня сформованості у них компетентностей, які

підтримуються даною компонентою навчального плану, проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий залік – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням заліку є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Під час семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результатами успішності студента при поточному контролі.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Сумарний результат у балах за семестр складає – «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» – та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» з навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, що наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Max бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Проблемна лекція «Ораторське мистецтво та спічрайтинг як навчальна дисципліна»	присутність, конспект	0,2
	Семінарське заняття 1	Практичне заняття за темою 1	присутність; участь в обговоренні	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пропедевтичне заняття: ознайомлення з технологічною картою, переліком рекомендованої літератури, вимогами та темами есе тощо		
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу				

		з теми 1		
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 2	Лекція «Класичний риторичний канон та його основні етапи»	присутність, конспект	0,2
	Семінарське заняття 2	Семінарське заняття за темою 1: 1.1. Предмет і функції ораторського мистецтва. 1.2. Класична риторика і неориторика. 1.3. Сучасна риторика і поняття про комунікацію. Лінгвістична прагматика: дискурсивні практики. 1.4. Спічрайтинг як гілка класичної риторики і різновид PR-технологій. 1.5. Дипломатичний спічрайтинг.	присутність; участь в обговоренні	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування	усно	4
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 3	Лекція «Взаємодія оратора та аудиторії»	присутність, конспект	0,2
	Семінарське заняття 3	Семінарське заняття за темою 2: 2.1. Роди та види ораторського мистецтва, їх загальна характеристика. 2.2. Інвенція, диспозиція, елокуція, акція як складові риторичного канону. 2.3. Пафос, етос і логос як фундаментальні категорії риторики. 2.4. Закони докомунікативної, комунікативної і посткомунікативної фази діяльності оратора.	присутність; участь в обговоренні	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення	усно	4
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 4	Лекція «Стратегія і тактика оратора»	присутність, конспект	0,2
	Семінарське заняття 4	Семінарське заняття за темою 3: 3.1. Оратор як організатор та керівник процесу мислиннево-мовленневої діяльності аудиторії. Вимоги до оратора. 3.2. Характеристика ознак аудиторії: соціальних, психологічних, індивідуально-особистісних, формально-ситуативних. 3.3. Психологічні проблеми контакту оратора й аудиторії, шляхи їх вирішення.	присутність; участь в обговоренні	0,2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та	Дебати	усно	4

	завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 4. Підготовка до експрес-опитування		
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція 5	Лекція 1 «Аргументація в публічному виступі»	присутність, конспект	0,2
	Семінарське заняття 5	Семінарське заняття за темою 4: 4.1. Зміст і структура стратегії. 4.2. Тактика оратора: поняття і структура. 4.3. Характеристика принципів тактики. 4.4. Тактичні помилки, шляхи їх усунення.	присутність; участь в обговоренні	0,2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування	усно	4
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми 5. Підготовка реферативного повідомлення та есе				
Тема 5	Аудиторна робота			
	Лекція 6	Лекція 2 «Аргументація в публічному виступі»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 6	Семінарське заняття 1 за темою 5: 5.1. Логічні закони в промові оратора. 5.2. Поняття та структура доведення. 5.3. Аргументи як логічна основа доведення. 5.4. Спростування і способи його реалізації.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення	усно	4
		Презентація есе	усно, текст есе	12
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 5. Підготовка до контрольної роботи				
Тема 6	Аудиторна робота			
	Лекція 7	Лекція «Культура і стиль мови»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 7	Семінарське заняття 2 за темою 5: 5.1. Логічні закони в промові оратора. 5.2. Поняття та структура доведення. 5.3. Аргументи як логічна основа доведення. 5.4. Спростування і способи його реалізації.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дебати	усно	4
Контрольна робота		письмово	12	
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 6. Підготовка до експрес-опитування				

Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 8	Лекція «Техніка мовлення»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 8	Семінарське заняття за темою 6: 6.1. Поняття «культура мови». Характеристика мовленнєвого закону. 6.2. Образність мови: засоби її створення. Види тропів: метафора, літота, метонімія тощо. 6.3. Фігури мови. 6.4. Поняття «стиль публічного виступу». Види стилів.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 7. Підготовка до реферативного повідомлення			
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 9	Лекція 1 «Полемічна майстерність»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 9	Семінарське заняття за темою 7: 7.1. Категорії техніки мови. 7.2. Інтонаційно-виразні засоби мови. 7.3. Логіко-інтонаційний аналіз тексту промови.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 8. Підготовка до дебатів			
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 10	Лекція 2 «Полемічна майстерність»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 10	Семінарське заняття 1 за темою 8: 8.1. Полеміка як форма ораторського мистецтва: сутність, принципи, прийоми. 8.2. Види полемічних «хитрощів» у полеміці. 8.3. Характеристика запитань і відповідей у полеміці.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дебати		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 8. Підготовка до експрес-опитування			
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 11	Лекція «Промова»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 11	Семінарське заняття 2 за темою 8: 8.1. Полеміка як форма ораторського мистецтва: сутність, принципи, прийоми.	присутність; участь в обговоренні	0,1

		8.2. Види полемічних «хитрощів» у полеміці. 8.3. Характеристика запитань і відповідей у полеміці.		
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування	усно	4
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 9. Підготовка реферативного повідомлення		
Тема 10	Аудиторна робота			
	Лекція 12	Лекція «Написання публічної промови»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 12	Семінарське заняття за темою 9: 9.1. Основні цільові орієнтири публічних виступів. 9.2. Формальні та неформальні види публічного виступу. 9.3. Типи мовлення. 9.4. Специфіка дипломатичної промови.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення	усно	4
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 10. Підготовка до дебатів				
Тема 11	Аудиторна робота			
	Лекція 13	Лекція «Специфічні риси політичного спічрайтингу»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 13	Семінарське заняття за темою 10: 10.1. Особливості структури публічної промови. 10.2. Основна частина промови: правила побудови. 10.3. Використання аудіовізуальних матеріалів.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дебати	усно	4
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 11. Підготовка есе				
Тема 12	Аудиторна робота			
	Лекція 14	Лекція «Дипломатичне красномовство»	присутність, конспект	0,1
	Семінарське заняття 14	Семінарське заняття за темою 11: 11.1. Роль промови у досягненні політичного успіху. 11.2. Шляхи збільшення довіри слухачів. 11.3. Організаційні аспекти публічного виступу.	присутність; участь в обговоренні	0,1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Есе	усно, текст	12
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 12. Підготовка до контрольної роботи				
Тема	Аудиторна робота			
	Лекція 15	Лекція «Прес-конференція як різновид	присутність,	0,1

	спічрайтерської діяльності»	конспект	
Семінарське заняття 15	Семінарське заняття за темою 12: 12.1. Феномен дипломатичного дискурсу. 12.2. Мова дипломатії. 12.3. Аргументація в дипломатичному тексті.	присутність; участь в обговоренні	0,1
Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Контрольна робота	письмово	12
	Підготовка до підсумкового контролю		

Рекомендована література

Основна

1. Ораторське мистецтво : Підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова та ін.; за ред. М. П. Требіна і Г. П. Клімової. – Х.: Право, 2013. – 208 с.
2. Стернин И. А. Практическая риторика: Учеб. пособие для студ. вузов. – М.: Академия, 2012. – 272с.
3. Тарасенко І. В. Риторика. Конспект лекцій / І. В. Тарасенко, О. М. Сахань. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 140 с.

Додаткова

4. Бредемайер, Карстен. Искусство словесной атаки. Практическое руководство / Карстен Бредемайер ; пер. с нем. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 187 с.
5. Бут У. К. Исследование. Шестнадцать уроков для начинающих авторов / У. К. Бут, Г. Дж. Коломб, Дж. М. Уильямс ; пер. с англ. А Станиславского. – М. : Флинта, Наука, 2007. – 360 с.
6. Китчен Ф. Паблик рилейшенс: принципы и практика: Учеб. Пособие для вузов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 454 с.
7. Куньч З. Українська риторика: історія становлення і розвитку [Текст]: навч. посіб. / Зоряна Куньч; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Нац. ун-т «Львів. Політехніка», 2011. – 244 с.
8. Леммерман, Хайнц. Уроки риторики и дебатов. Искусство красноречия. Техника аргументации. Практ. примеры и тренинг / Хайнц Леммерман ; [пер. с нем. И. В. Вольнодумского]. – М. : Уникум Пресс, 2002. – 330 с.
9. Мацько Л. І. Риторика [Текст]: Навч. посібник / Л.І. Мацько, О.М. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – 311 с.
10. Поварнин С. И. Спор. О теории и практике спора. – М.: Флинта, Наука, 2009. – 120 с.
11. Риторика : навч.-метод. посіб. / О.Г. Романовський, Н.В. Серета, О.В. Квасник та ін. – Х.: НТУ «ХП», 2008. – 160 с.
12. Сагач, Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації [Текст]. Навч. посібник / Г.М. Сагач. – К.: Вид-во «Зоря», 2003. – 255 с.
13. Сопер П. Основы искусства речи / Поль Сопер ; пер. с англ. – М. : Яхтсмен, 1995. – 416 с.

Інформаційні ресурси

14. Атлантична рада США. – Режим доступу : <http://www.atlanticcouncil.org>
15. Бібліотека ім. В. Вернадського – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
16. Інститут філософії ім. Г. Сковороди – Режим доступу : <http://www.filosof.com.ua>.

17. Європейський союз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europarl.eu.int>
18. Королевский институт международных отношений (The Royal Institute of International Affairs). – Режим доступа : <https://www.chathamhouse.org>
19. Міністерство закордонних справ України (офіційний сайт). – Режим доступу : <https://mfa.gov.ua/ua>
20. Ораторське мистецтво та спічрайтинг. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. Семена Кузнеця : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4790>